

Pavilions, Parks and Shuls - Dedications in Torah Thought

Interesting Cases of Contemporary Dedications

The Story of Stanford University

The Billionaire who Wasn't
**Chuck Feeney: the
billionaire who gave it all**

away

Philanthropist lives modestly in rented apartment after giving away \$8bn fortune

Sat, Mar 3, 2018, 06:00, Conor O'Clery
In 2003, Chuck Feeney signed off on a decision to spend all of his fortune in his lifetime. "Giving while living," he called it.

Rabbi Ya'akov Trump

1 of 10

Chuck Feeney today is a man of no property. He and his wife Helga live in a modest rented apartment in San Francisco. He has no car or luxuries of any kind. Actually, come to think of it, he has a very nice watch. It is plastic and cost about \$15.

There are no trophies or vanity photographs in the apartment to show that he has devoted his \$8 billion fortune to making the world a better place.

...

He got a letter one day from Amit Chandra in which the Indian billionaire confided he was so inspired by Feeney's story he has devoted much of his own wealth to creating schools, hospitals and universities. He thanked Chuck for the "joyous journey" this entailed.

As Chuck Feeney said once, it is their call what the rich do with their money, but they will get more satisfaction giving it when living than when dead. "Besides," he added, "it's a lot more fun."

Dedications in the Time of Tanach

Waving the Gold

1. Shmos 35:22

וַיָּבֹאוּ הָאֲנָשִׁים עַל־הַנָּשִׁים כָּל־אִשׁ אִשׁ אֲשֶׁר הֵגִיף תְּנוּפֶת זָהָב לַיהוָה:
וַיָּבֹאוּ הָאֲנָשִׁים עַל־הַנָּשִׁים כָּל־אִשׁ אִשׁ אֲשֶׁר הֵגִיף תְּנוּפֶת זָהָב לַיהוָה:

Men and women, all whose hearts moved them, all who would make an elevation offering of gold to the LORD, came bringing brooches, earrings, rings, and pendants—gold objects of all kinds.

2. Ramban, ad loc.

וכל איש אשר הניף תנופת זהב לא היו רבים כמרימי הכסף והנחשת ולא היתה הבאת הזהב מרובה ככסף והנחשת, על כן תקרא זו תנופה וזו תרומה, כי המביא זהב ינוסף ידו לחשיבות הנדבה, או הלוקחים יניפו הזהב להראותו, לשבח המביא על נדבתו.

And every man that offered a wave-offering of gold. The donors of gold were fewer than the donors of silver and copper, therefore this donation was called a "wave-offering," whereas that of the other metals (v. 24) was merely a "terumah-offering." Apparently the gold was "waved" either by the donor, in recognition of the importance of the donation, or perhaps by the collection officials in acknowledgement of the donor's generosity.

The Crowns in the Mikdash

3. Zecharya 6:12-14

וְאָמַרְתָּ אֵלָיו לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת לֵאמֹר הִנֵּה-אִישׁ צֹמַח שָׁמוֹ וּמִתְחַתָּיו יִצְמָח וּבָנָה אֶת-הַיְכָל יְהוָה:
and say to him, “Thus said the LORD of Hosts: Behold, a man called the Branch shall
branch out from the place where he is, and he shall build the Temple of the LORD.

וְהוּא יִבְנֶה אֶת-הַיְכָל יְהוָה וְהוּא-יֵשֵׁא הוּד וַיָּשֶׁב וּמָשַׁל עַל-כֹּסֶאָו וְהָיָה כְהֵן עַל-כֹּסֶאָו וַעֲצַת שְׁלוֹם תִּהְיֶה בֵּין שְׁנֵיהֶם:
He shall build the Temple of the LORD and shall assume majesty, and he shall sit on his
throne and rule. And there shall also be a priest seated on his throne, and harmonious
understanding shall prevail between them.”

וְהַעֲשִׂיתָ תְּהִיָּה לְהֵלֶם וּלְטוֹבִיָּה וּלְיֵדְעִיָּה וּלְחֵן בְּוֶצְפַנְיָה לְזִכְרוֹן בְּהֵיכַל יְהוָה:

The crowns shall remain in the Temple of the LORD as a memorial to Helem, Tobijah,
Jedaiah, and Hen son of Zephaniah.

4. Radak, ad loc.

והעטרות תהיה. כל אחת מהעטרות תהיה להם לזכרון בהיכל ה' כמו שאמר בתורה לזכרון
לפני ה' כלומר נדבתם תעלה לפני ה' לטוב להם בזה ובבא וי"מ לזכרון שיהיו נזכרים בפי
הדורות הבאים כי היו שמותם כתובים ומפותחים בהם:

The Gates of the Mikdash

5. Nechemiah 3:1-2, 32

וַיָּקָם אֱלִישִׁיב הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וְאֶתְיוּ הַכֹּהֲנִים
וַיִּבְנוּ אֶת-שַׁעַר הַצֹּאן הַמָּה קִדְשׁוֹהוּ
וַיַּעֲמִידוּ דְלֹתָיו וְעַד-מִגְדַּל הַמֵּאָה קִדְשׁוֹהוּ
עַד מִגְדַּל חֲנַנְאֵל: (ס)

Then Eliashib the high priest
and his fellow priests set to and rebuilt the Sheep Gate; they consecrated it and
set up its doors, consecrating it as far as the Hundred's Tower, as far as the Tower
of Hananel.

וְעַל-יָדוֹ בָּנוּ אַנְשֵׁי יֶרִיכוֹ (ס) וְעַל-יָדוֹ בָּנָה זַכּוּר בֶּן-אֶמְרִי: (ס)

Next to him, the men of Jericho built. Next to them, Zaccur son of Imri.

...

ובין עלית הפנה לשער הצאן החזיקו הצרפים והרקלים: (פ)

And between the corner loft to the Sheep Gate the smiths and the merchants repaired.

Dedications in the Times of the Talmud

Yosse ben Yo'ezer's Dedication

6. Talmud Bavli, Bava Basra 133b

קלג: יש נוחלין פרק שמיני בבא בתרא

עליה דרשב"ג או לא ת"ש ריוסף בן יעוזר היה לו בן שלא היה נודג כשורה הוה ליה עיליתא דדינרי קם אקדשה אויל נסיב בת גאדיל¹ כלילי דינאי מלכא אולידה דביתוהו זבין לה בינתא קרעה אשכח² בה מרגליתא אמרה ליה לא תמטייה למלכא דשקלי לה מינך בדמי קלילי זיל אמטייה לגבי גוברי ולא תשיימה את³ דאמורתו לגובה כמסירתו להדיום אלא לשיימה אינהו אמטייה שמוה בתליסרי עליתא דדינרי אמרי ליה שבע איכא שית ליכא אמר להו שבע הבו לי שית הרי הן מוקדשות לשמים עמדו וכתבו יוסף בן יעוזר הכנים אחת ובנו הכנים שש ואיכא דאמרי יוסף בן יעוזר הכנים אחת ובנו הוציא שבע מדקא אמרי הכנים מכלל דשפיר עבד אדרבה מדקא אמרי הוציא מכלל דלאו שפיר עבד⁴ אלא מהא ליכא למשמע מינה מאי הוי עלה ת"ש⁵ דאמר ליה שמואל לרב יהודה שינא⁶ לא תיהוי בי עבורי אחסנתא ואפילו מברא בישא לברא מברא⁷ וכ"ש מברא לברתא ת"ר מעשה באדם אחד שלא היו בניו נוהגין כשורה עמד וכתב נכסיו ליונתן בן עוזיאל מה עשה יונתן בן עוזיאל מבר שלישי והקדיש שלישי והחזיר לבניו שלישי בא עליו שמואי במקלו והרמילו א"ל שמואי אם אתה יכול להוציא את מה שמכרתי ומה שהקדשתי אתה יכול להוציא מה שהחזרתי אם

שמים הוא ולא יסום אותה כול: שבע איכא. מן הי"ג יש שבע להקדש אבל השם אינן: הרי הן מוקדשות. כלומר מה ששם האב יותר את מוקדש ממנה לגביה: עמדו וכתבו. נראה צעירי שהיו כותבין חשבונות של הקדש כמה מכניסין וכמה מוציין ומיהו מלשון שכתב דייקין ואיכא למימר נמי דלמולף מינה כתב כן: הכנים אחד. מה עיליתא דדינרי וגו' שהיה סבור שלא ינהוג כשורה הקדיש שש עליות שזות אצו שהקדיש אחת בשביל שלא היה בנו נוהג כשורה גרס לגנו שהוכשר להקדיש שש ומהכא דייקין לקמן מכלל דשפיר עבד יוסף בן יעוזר אלמא לא פליגי רבנן עליה דהא עמדו וכתבו קמי דהייט כל חכמי הדור: איכא דאמרי. לגנאי וגו' הויתא

שעשה עשוי. מילתא דפשיטא היא ומשום סיפא נקט לה לאסור לעשות ק: אין רוח הכמים נוחה דומנו. אין לחכמים נחת רוח ממעשיו אלא סרוק אף גורס להן שטועסין עליו דקא עקר נחלה דאורייתא: רשב"ג. בגמרא מפרש לה אי לפרושי אחא אי לפלוגי: גמ' מי פציגי בו. דאפילו אין צמי נהגים כשורה אין רוח חכמים נוחה הימנו דלמא נפקא מיניה זרעא מעליא כדלקמן⁸: בת גאדיל⁹ ביהדי דינאי. בת מי שמקלט עטרות דינאי המלך: זבין לה בינתא. דג ללוקד אשמו שילדה: א תמטייה לבי מלכא. למכרו ללוקד עטרות המלך: בדמי קלילי. כול: הגובר. של הקדש ויקחנה לאבני אפוד דנתי דנטלי אוריס ותומיס לישאל בהן כדכתיב (שורא ב) עד עמוד בהן לאוריס ותומיס כהדס שאומר להסירו עד שיבא משים¹⁰ אפוד ותוסן מיהא לא בעלי דלין כהן גדול משמש בלא שמונה בגדים: ויא תשיימה את. שלא חפחם לומר כן וכך חתונה להקדש דכיון דשיימה לה בדמי קלילי הו לא מציית למישקל מינה¹¹ טפי דאמירתו לגביה כו' כדכתיב (ויקרא טו) ואיש כי יקדיש [וגו'] (דברים טז) מוצא שפתך תשמור [וגו'] אלא הגובר שהוא בקי ישיימה לך וירא

7. Ritvah, ad loc.

עמדו וכתבו. יש אומרים שכתבו כן בפנקס חשבונותיהם, ויש אומרים שהיו כותבים ספר מן ההקדשות כדי שיהא זכר למקדישים, כי ראוי להזכיר לדורות מעשים טובים שעושים בני אדם, כדאיתא במדרש (ויקרא רבה פרשה לד) וישמע ראובן ויציליהו מידם.

The Gates, the Plates and the Handles

8. Mishna, Yoma 3:10

בן קטין עשה שנים עשר דד לפיור, שלא היו לו אלא שנים. ואף הוא עשה מוכני לפיור, שלא יהיו מימיו נפסלין בלינה. מנבו המלך היה עושה כל ידות הפלים של יום הפפורים של זהב. הילני אמו עשתה נברשת של זהב על פתחו של היכל. ואף היא עשתה טבלא של זהב שפּרשת סוטה כתובה עליה. ניקנור נעשו נסים לדלתותיו, והיו מזפירין אותו לְשֶׁבַח: Ben Katin made twelve spigots for the laver, for there had been before only two. He also made a mechanism for the laver, in order that its water should not become unfit by remaining overnight. King Munbaz had the handles of all the vessels used on Yom Kippur made of gold. His mother Helena made a golden candelabrum over the opening of the Temple sanctuary. She also made a golden tablet, on which the portion concerning the suspected adulteress was inscribed. Nicanor's gates were the subject of miracles. And they were all mentioned in praise.

Gates with Names

9. Mishna, Middos 1:3

חמשה שערים היו להר הבית. שני שערי חלדה מן הדרום, משמשין כניסה ויציאה. קיפונוס מן המערב, משמש כניסה ויציאה. טדי מן הצפון, לא היה משמש כלום. שער המזרחי, עליו שושן הבירה צורה, שבו כהן גדול השורף את הפרה ופרה וכל מסעדיה יוצאים להר המשקה: There were five gates to the Temple Mount. [The] two Chulda gates in the south, used as entrance and as an exit. Kiponos in the west, used as an entrance and an exit. Tadi in the north, was not used at all. The Eastern Gate, was decorated with Shushan the capital [of Persia], and through it [the gate] the *Kohen Gadol* would burn the [red] heifer [for the purification ritual] and all those attending to it would exit to the Mount of Anointing [Mount of Olives].

10. Tosfos Yom Tov, ad loc.

טדי. בדל"ת כ"כ הרר"ש. וגם בערוך הביאו בערך טדי בדל"ת ולא פי' כלום [*והרד"ק בפי' יחזקאל סי' מ'. כתב שהוא שם אדם. ואשתמטתיה] פסקי התוס' שכתבו וז"ל טדי. פי' הצנע כמו בטעמים יטיוך [*היינו בפיוט שחרית דיו"כ המתחיל כי אדוקי וכו'] שידברו בצניעותיך א"נ לשון פיוט. כמו הני טידי ופיוטי רגילי בהו קמי ריש גלותא. ע"כ.

Name on the Candelabra

11. Talmud Yerushalmi Megillah 24a

קרבן העיר בני העיר פרק שרישי מגילה פני משה כד 47

והיה להם ספסל אחד כשוק לישא וליתן
עם זה עם זה ובגון המקום היה שהן
ביחד מעיירות הרבה ופוסקין לדקה
ועל דוגמת העיר כזו נאמרו דברים
האלו: כהדא ר' חלבו. היה דורש
בליפורי סהיה עם כזורת סובר ופסק
עם לדקה וחתא כמי למיתן הכא בעירו
וח"ל ר' חיימי מליפורי יתירי את ולריך
אתה ליתן לנבאי עיר הוואת לאחך
קועתן של לדקה: אם היה עם הדעלים
הואק עליהם. שפלוני זה נדרר איתו
הגר או המטרה לכה"כ זו לעולם הוא
כתי שלא נשתכח עם הדעלים מן
ואסור לשטין וליתן למקום אחר: מה אמר רבי. אם אמר ברוך אלהים אי"כ לא

א"ל ר' אימי יחידי את *העושה נר ומנורה
לבה"כ פ עד שלא נשתכח שם הבעלים מהן
איך את רשאי לשנותן למקום אחר משנשתכח
שם הבעלים מהן את רשאי לשנותן לטקום
אחר רבי חייה בשם ר' יוחנן א"ר א"ר
הבעלים חקוק עליהן כמו שלא נשתכח שם
הבעלים מהן כהדא אנמונינום עשה מנורה
לבה"כ שמע רבי ואמר ברוך אלהים אשר
נתן בלבנו לעשות מנורה לבה"כ ר' שמואל

לשנוהה ולאחר זמן ישלם: חין
אם רשאי לשנותן. אם לא ברלון
שבעה טובי העיר:
הלכה ב גמ' ג'. יחידי
שקיבלו אותן
אנשי בית הכנסת לגבאין דינן
כאלו הסכימו כולן: ושבעה
מבני העיר. שקיבלו אותן
עליהן בני העיר דינן כאנשי
העיר כולן ונוכרתן מכירה:
ופריך מה אן קיימין. במאי פסקין:

הרבה. אפילו כמה. הרבה ויחזרו לשטין וליתן למקום אחר: מה אמר רבי. אם אמר ברוך אלהים אי"כ לא
נותן עמהן ולריך ליתן לבני ליפורי: נר קיישי"ל של כסף או של זהב: עד שלא נשתכח שם הבעלים ממנו. שאומרים
עדיין זו היא גרבתו של פלגיו: ברוך חלקים וכו'. לכך נתן ברבה שאנוטונינום פשאה שא"ל לשנוהה שדבר חידוש הוא
ולא ישתכח שם בעליו ממנו א"כ לפי שהיו אסורין להדליק גרוב ביום אידם וכיון שהמנורה היתה של אנוטונינום היו מתירין
והראשון נראה עיקר: חין אמר וכו'. כלומר ונפקא מיניה אם אמר ברוך חלקים משמע דלאו אלהא דאנוטונינום הוא
ואם אמר ברוך חלקינו ש"מ שנתגייר אנוטונינום: אית מילין. יש דברים דאיכא למידק מהם דנתגייר אנוטונינום יש דברים

Halacha

Is it allowed? Is it Recommended?

12. Responsa Rashba I:581

מעשה הדקה ועשיית המצות שכתבו הנציאים בספר הגנואה.
וכן פרסמו עליו ז"ל מדה זו צפי' במדרש רות? אמר עם ויבט
לה קלי קלול בשתי אלבעותיו, אמר רבי יצחק בר מריון בא
הכתוב ללמדך שאם יהיה אדם עושה מצוה יעשה כלל שלם
שאלו היה יודע ראובן שהקב"ה מכתיב וישמע ראובן ויזיליהו
מידם כנתיביו היה מוליכו אל אביו, ואלו היה יודע אהרן
שהקב"ה מכתיב עליו והנה הוא יוצא לקראתך וראך ושמת
בלבו בתופים ובמחולות היה יוצא לקראתו, ואלו היה יודע צענו
שהקב"ה מכתיב עליו ויבט לה קלי ומאכל ותצבע ותומר
עגלות פטומות היה מאכילה. רבי כהן ורבי יהושע דסכמן בשם
רבי לוי לשעצר היה אדם עושה מצוה והנביא היה כותבה עכשו
מי כותבה אליהו כותבה ומלך משיח והקב"ה חותם על ידיהם
הדא הוא דכתיב אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו ויקשב ה'
וישמע ויכתב בספר הזכרון¹⁰ לפני ליראי ה' ולחושבי שמו.
ובפרק יש נוטלין¹¹ אמרו ביוסי בן יעוצר כשהקדיש עליהם
דייגרי וכשמכר¹² מרגלים למקדש בשלש עשרה עליות דייגרי
ונתנו הגזברים שבעה והקדיש ששה הנותרים ועמדו¹³ עם
עמדו וכתבו יוסי בן יעוצר הקדיש אחת וצנו הקדיש שש, מכאן:
אחה למד שהיו נוהגין לכתוב כן שמות המקדישין לשמים
להיות להם לזכרון טוב על מצות ולפתוח דלת לעושה מצוה.

שאלת ראובן היה לו בית סמוך להיכל בית הכנסת ועכש
הצטר בידו מחמת שהיו מקומות ישיבה הקדש
שצבית הכנסת וצנה אותו בנין נאה ורצה לערב אותו עם בית
הכנסת כדי להרחיב בית הכנסת ועכש הצטר בידו מחמת
שהיו מקומות ישיבה שם שירדו ממעלתם, אבל הסכימו כלם
שיעשה כל אותו בית היכל, וכן עשה ונבאו משלו. וכל ראובן
המקדיש לכתוב על פתח ההיכל שמו למען הזכיר שמו על מה
שהקדיש ועכש בידו קצת מן הצטר, הודיעני אם יכולין לעכב
בידו מן הדין או לא.
תשובה איני רואה שיוכלו הצטר לעכב מן הדין ולא מן הראוי
מכמה דלדין, כי המקדיש והצונה משלו לשמים מי
מעכב על ידו מלהזכיר שמו בשלו ובהקדשו חין אדם מעכב בשל
חבירו ונכסיו עליו חבירו. ועוד דכמה מקומות צקהילות
הקדש שנהגין כן גם במקומו הוא כתוב כמותל ההיכל. וזו
מדת חכמים היא ומדת וותיקין כדי ליתן שכר לעשות מצוה.
רמדת התורה היא שהיא כותבת ומפרסמת עושה מצוה,
ואם התורה עשתה כן לריכין אנו להלך אחר מדותיה
של תורה שהן דרכי נועם. הנה צהללת יוסף שהזילו ראובן
מיד אחיו כתב עליו הכתוב וישמע ראובן ויזיליהו מידם, וכן
צבעו שיפת פת ותומן הכתיבו הכתוב. וכן כמה גדולה

13. Shulchan Aruch, YD 249:13 Ramo

פחות מזה שיתן לו בעצב: הגה ועל כל פנים לא יתפאר האדם בצדקה שנותן ואם מתפאר לא די שאינו מקבל שכר אלא אפילו מענישין אותו עליה (סמ"ג מביאו ב"י סי' רמ"ז) ומ"מ מי שמקדיש דבר לצדקה מותר לו שיכתוב שמו עליו שיהא לו לזכרון וראוי לעשות כן (תשובת רשב"א סימן תקפ"ב):

The lowest form of charity is to give grudgingly.

Ramo—On the other hand a man should not pride himself on the charity he gives; for if he does, he not only receives no reward but there is punishment in store for him. However one may have his name inscribed on anything he donates, as a remembrance,—in fact, it is the proper thing to do.

The Space for Humility

14. Micha 6:9

הַגִּיד לְךָ אָדָם מֵהַטּוֹב וּמֵהַיָּהוָה דְּנֹרֵשׁ מִמָּוֶה כִּי אִם־עֲשׂוֹת מִשְׁפָּט וְאַהֲבַת חֻסָּד וְהִצַּגְעַ לָכֶת עִם־אֱלֹהֶיךָ: (פ)

“He has told you, O man, what is good, And what the LORD requires of you: Only to do justice And to love goodness, And to walk modestly with your God

Balance

15. Ha'emek Shayla, Bereishis Sheilta 3

אכל לעשות צפני רבים שרי ודי"ת צעין צסתר לגמרי כדאי צמ"ק ט"ז א'. איצרא גם זה לק"מ דענין לניעות הכל לפי מדת ד"א, שהרי גם צהויות העולם יש דברי שטושין אותם צפני רבים להראות כחו ועולם ידו כמו עשיר שלובש בגדים יקרים להחנאות צפני רבים ואין זה יולא ממדת לניעות, אכל ההפארות צקול גדול אין זה מתקבל וגם הוא מגונה, ויש דברים שאפי' לעשות צפני רבים מגונה, כגון שיבא אוכל כמקח עשרו להראות חזותו לרבים יולא מדרך לניעות, וכמ"כ צמלות יש דברים שמתקבל ונאה לעשותן צרבים, ורק ההפארות מגונה, ויש דברים דאפי' הכודעה לרבים היא מגונה, כמו לדקה וגמ"ח שחצרו מתצוים צכן וכדאי צמ"ק ד' ט"ז האי חמוקי ירכיך צמאי מוקי לה צלדקה וגמ"ח ומדת ד"א גלוי לכל ולא הוסיף לנו הפקוק הלגע לכת, רק דאקור לילא מגדר הלניעות ומצזה מלות שמים ע"י זה. והאי תנא דסוכה ק"ל כרבי צמ"ק שם דלמוד תורה צגובה של עיר נמי אינו מגדר הלניעות,

Future Implications

16. Teshuvos VeHanhagos II:YD 421

והנהגות	חלק ב - יורה דעה - סימן תכא	תשובות
<p>אבל אם רק מתפאר בעצמו אין ראוי לו לעשות כן, שבגלל הנאה זו מנכין לו מזכויותיו, אבל לקבוע לוח ראוי הדבר ויאה כיון שיש בכך תועלת לאחרים ולבניו. ולענין עריכת סעודה וכבוד לתורם, אם בא ביוזמת המוסד מותר, אבל הוא לא ירדוף אחרי זה, ועכ"פ לא יתפאר בכך.</p>	<p>וכדומה, ראוי לפרסם שמו שרכים יעשו כמוהו, וכמבואר בנקודות הכסף ע"ד הט"ז בסימן רמ"ט סק"ד ע"ש, והוא מחובת הציבור אפילו אין לו ענין בכך, ומ"מ רשאי לדרוש שיכתבו שמו שמדת התורה לפרסם עושי מצוה ע"ש, והוא מבואר בשו"ת הרשב"א המובא בנקודה"כ שם.</p>	<p>שאלה: מי שנודב לבית הכנסת אם ראוי לנו לפרסם הדבר ולקבוע שמו כנודבן.</p>
<p>ובזמננו נראה שראוי לפרסם עושי מצוה שיעשו כמוהו, והכל הולך אחר הכוונה, וצדיקים ילכו במסלוליו עליו שטר, ופושעים ייכשלו במסלוליו. ונענין, שאלו מתכוונים לטובת המוסד כמה שמפרסמים תורמים ומקיימין מצוה, ואלו כל כוונתן רק לעצמם לבד להתפאר ולהתנאות בזה נכשלין בכך, ואלקים יראה ללכבו ואדם לעיניו, ואנו מצדנו ודאי ראוי לנו לכבדו שזהו לטובתו ולטובת בניו ולטובתו שיעשו כמוהו, ועיין עוד בסימן שלאח"ז.</p>	<p>ונראה עוד שזהו לא רק לטובת אחרים שיתנו כמוהו, אלא גם לטובת הבנים כשרואים לוח זכרון ממעשה אביהם נזכרים ורוצים לעשות כמוהו, וזה יגרום לזרז אותם בכך לעשות כמוהו, וכיותר מצד המוסד גופא חייבין להכיר טובה, שהתורה הקפידה על הכרת הטוב, שאפילו למצרים אסור לתעבם שגר היינו בארצם, ואם לאכסניא בשעת הדחק ראוי להכיר טובה, כ"ש שחייבין המוסד להכיר טובה לאיש שתרם מכספו ולהראות חיבתו בכך מפרסמים ומכבדים אותו, ולפי זה נראה שהכל תלוי אם יש בזה תועלת לפרסמו,</p>	<p>ברמ"א יר"ד סימן רמ"ט (סעיף י"ג) מביא דמי שמתפאר בצדקה שנתן, לא די שאינו מקבל שכר, אלא מענישין אותו עליה, ומ"מ מי שמקדיש דבר לצדקה מותר לו לכתוב שמו עליו שיהא לו לזכרון, וראוי לו לעשות כן ע"ש, ולכאורה יש כאן סתירה, שמצד אחד אסור להתפאר ומענישין אותו, ומאידך ראוי לכתוב שמו לזכרון אף שבוראי שמה ועלול להתפאר בכך.</p>
		<p>ולכאורה יש לחלק בין אם נתן כסף לצדקה שבה אין לו להתפאר, שאין זה טובת העניים לפרסם שנתן נתינה חשובה גדולה, ואם זה רק לטובת עצמו אסור, אבל כשמתנדב לבית הכנסת או לשיבה</p>

Casework

The Sole Donor

17. Sefer HaChasidim Siman 367

לכך חכמים הראשונים לא היו כותבים ספריהם בשמם [ד] ולא היו מניחים לכתוב שמם על ספריהם כגון מי שחבר תורת כהנים מכילתא ברייתות ומדרשים ואגדות ותקוני עולם [ה] כגון מסכת סופרים לא כתבו בספריהם אני פלוני בר פלוני כתבתי וחברתי זה ספר כדי שלא יהנה בעוה"ז ויפגום שכרו לעוה"ב או היו ממעטים לו בעוה"ז זרעו ושם טוב מזרעו כנגד הנאה שנהנה בעוה"ז שקבל הנאה על שמו [ו].

18. Sefer HaChasidim Siman 503

תקג כל העושה זכר לא יהיה זכר. אחד היה בונה בית הכנסת יפה [א] ורצו הקהל לתת עמו ולהשתתף עמו במעות ולא רצה כדי שיהיה לו ולזרעו לזכר ולשם, זכלה זרעו [ב].

On or Next to?

19. Shevet Halevi V: YD 121

מזה כאלו שמו של הגודב הוא חלק מכלי קדש זה, וגם יראה דמשיי רמ"א וראוי לעשות כן היינו לענין ע"כ לעשות זכרון כגון לכתוב צנעקס הקבלה, או במקום אחר אבל אין זה אומר דראוי לעשות כן דוקא על דבר המוקדש, ואם עושים כן יהי עכ"פ צניעות כ"ל, ומה שכותבים בולס על המעיל של ס"ת הוא לחרי טעמי חדא להזכיר עשו מלוב, וחדא שיבי ידועה שייכות ס"ת לבעלים אלו דיקא, וצפרע לשיטה התו"ה צסנהדרין דאין ראוי להקדיש ס"ת לגמרי שלא להפקיע ממנו מלוח כחבו לכס ואכמ"ל כזה.

סי"ג ברמ"א. ומ"מ מי שמקדיש דבר לנדק מותר לכתוב שמו עליו שיהא לו לזכרון, וראוי לעשות כן כבר כתבתי במק"א שמכל הראיות שהביא הרשב"א בחשובה ח"א סי' תקפ"א שהוא מקור לדין זה לא משמע רק שראוי לכתוב נדיבה לבו לזכרון וקמ"ל כזה שאין זה בכלל החפצרות במלוח נדק ואע"פ שדרך הניטוח צדקה הוא המובחר, אבל לכתוב על הדבר המוקדש ממש לא החזר בחז"ל הלא דרבינו הרשב"א הבין כן מדעתו הגדולה, ומ"מ ענ"ד שלא לכתוב על ארון הקדש באופן בולס הרבה שמו של הגודב דיראה

20. Igros Moshe OC II:26

הנה שינוי השני שלא לכתוב שם הקונה והמנדב על עצם הדבר אלא על טבלא. איני רואה בזה שום קפידא, ואף שמצינו ביו"ד סימן רנ"ט סעיף ג' שכתב הרמ"א וכל זמן ששם בעליה חקוק על הכלים שנתן לא נשתקע שם בעליה לענין שלא יוכלו לשנות אלא לדבר מצוה, מסתבר שגם בכתב על טבלא הקבועה בכותל שהוא מקום מפורסם נמי נחשב לא נשתקע שם הבעלים, שלכן אין חלוק ויכולים לשנות לכתוב מעתה השמות על טבלא. אבל שינוי הראשון שהוא למכור זכותם שכבר קנו לאחרים אי אפשר בלא רשותם, דאף בסתמא הוא לעולם כל זמן שהבית הכנסת קיים וכ"ש בפירשו שהוא לעולם, ואף שוראי אין יכולים לעכב על הקהל שלא יקשטו ויפארו את ביהכ"נ בכלים יותר נאים, מ"מ צריכים להודיע לקונים הראשונים שהם ישנו ליותר נאים שהם יקנו ובדבר קטן כמו הנר תמיד אם ירצו לשנות על מנורה אחרת ודאי יוסיף הקונה ולא שייך לדון בזה ואם הוא כלי גדול כגון ארון הקודש וכדומה ורוצים לשנות על חדש שעולה הרבה מעות וקונה הראשון לא ירצה יכולים למכור היתרון לאחר ויהיו שניהם שותפין בהרבר.

Agents and Project Managers

21. Pischei Teshuva YD 249

שיכתוב שמו, עיין בתשובת אמונת שמואל (סימן לה) שנשאל, ראובן שהיה גבאי צדקה ושכר פועלים לסייד ולכייר בית הכנסת במעות צדקה, וכתב האומן וזאת נעשה בפקודת ראובן בן יעקב גבאי צדקה, ולאחר כמה שנים עמדו הקהל וערערו על זה. וראובן השיב, הגם שגביתי המעות מקהל מאחר שטרחתי בשביל בית הכנסת כרין, יכתב שמי עליו. ועוד, מאחר שלא מיחו עד הנה היו חזקה. והשיב, דהדין עם הקהל, דרווקא היכא שעשה בעצמו בגופו או בממונו שלו יש לו זכות לכתוב שמו עליו, ולא בכהאי גוונא שלא עשה בעצמו רק שכר פועלים במעות צדקה. וגם מה שטוען דיש לו חזקה אינו כלום, ורשות בידם למחוק, ע"ש. ועיין בתשובת צמח צדק (סימן ג) מה שכתב בזה.

Rededicating a Beis Midrash

22. Shevet Halevi, IX: 205

ע"א דאם אמר קונס לבית זה שאני נכנס דאינו אסור רק כ"ו שהוא קיים אפילו אמר קונס לבית זה, ואע"ג דשם מכ"מ אסור אם מכרו, הכל לא שייך זה דהנדון הוא קיום ביה"מ ועם הריסתו או מכירתו הרי אין ביה"מ קיים עוד. ובר מן דין הלא כבר ידוע מש"כ בתשובת מהר"א מורחסי סי' מ"ג דכל עניני נדרי צדקה אזלין בתר אומדנא והביאו הש"ך יו"ד סי' רנ"א ס"ק ע' ומשוה ג"כ הש"ך דיני נדרים וצדקה, ואומדנא דמוכת הוא מנד ההנהלה שלא נתנו זכות זה בלשון לעולם רק על המקום הזה כ"ו שהוא קיים, ולענין זה נקרא זה לעולם, וגם הנודר צודאי דעתו הי' כן.

ומכ"מ אעפ"י שאי אפשר לקיים זכות הנ"ל בצנין זה שאינו קיים עוד, ומכ"מ מי יכול להכחיש שזכותו שלקח על עצמו וממונו להקים מקום תורה ותפלה זה קיים באמת לעולם ועד ואם בעולם הזה נהרס או נשתנה הצנין אבל זכות הנודר שגרס ליצירה הנ"ל קיימת בשמים לעולם ועד, וע"כ מן הדין והיושר להעביר הזכרת זכותו מבנין הישן לבנין החדש באופן שלא יפריע לבניית מקום הקודש השני ע"י נודרים חדשים שרואים בזכותם ולקבוע במקום הניכר עכ"פ שזה הנודר הראשון הי' הראשון והגורם לבית קדוש זה, ונתגלגל הזכות שלו לבניית בית חדש בהרחבה ע"י נודרים חדשים, ששמותם וזכותם יקבע כמובן על המקום שירכשו להם בנדבת לבם.

